

До соціологічного виміру ми відносимо все те, що виходить за межі людського тіла – навколишній світ. Це стан довкілля, оточення особи, її дитинство, економічний стан в країні та багато іншого. При чому, варто зазначити, що дослідження підтвердили, що наявність гену MAO-L у людини та «погане дитинство» у зв'язку лише збільшують негативний вплив на особу.

Щодо практичного застосування, то варто зазначити, що дізнавшись істинні причини, які побудили людину на вчинення кримінального правопорушення, ми, відповідно, зможемо виправити людину шляхом прямого впливу на них. Також, заслуговує уваги ідея категорії ризику, що передбачає повне дослідження людини для виявлення можливих ризиків (наприклад, аналіз на наявність гену MAO-L).

Кримінолог Адріан Рейн зазначав, що до 2034 р. передові технології дійдуть такого рівня, що можна буде, вивчивши біологічні особливості конкретної людини (гени, анатомію мозку, нейрохімію), з 79% -й точністю передбачати, чи буде той скоювати злочин у найближчі 5 років. На нашу думку, врахування усіх факторів впливу, дозволить збільшити цей відсоток, що в майбутньому дозволить значно знизити рівень злочинності у світі.

Література

1. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

2. Tomasikab J., Rahmounea H., Guesta Paul., Bahn S. Neuroimmune bio marker sinschizophrenia. *Schizophrenia Research*. Volume 176, Issue 1. 2016. Pp. 3-13. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.schres.2014.07.025>

3. McSwiggan S., Elger B., Appelbaum P.S. The foren sicuseof behavioral genetics incriminal proceedings: Caseofthe MAOA-L genotype. *International journal of law and psychiatry*. 2017. P. 17–23. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ijlp.2016.09.005>

УДК 343.1(043.2)

Новицький П.В., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Літвінова І.Ф., к.ю.н., доцент

КРИМІНАЛЬНЕ ПРОВАДЖЕННЯ У ФОРМІ ПРИВАТНОГО ОБВИНУВАЧЕННЯ: ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ

Залежно від характеру предмета кримінально-правового відношення кримінальні процесуальні провадження поділяються на провадження у

формі публічного та провадження у формі приватного обвинувачення.

Особливостям кримінального провадження у формі приватного обвинувачення присвячена окрема глава 36 КПК України. Поняття кримінального провадження у формі приватного обвинувачення розкривається у ст. 477 КПК України, де зазначається, що «кримінальним провадженням у формі приватного обвинувачення є провадження, яке може бути розпочате слідчим, дізнавачем, прокурором лише на підставі заяви потерпілого» [1].

Отже, за своєю правовою природою приватне обвинувачення є передбаченим у межах кримінального провадження засобом захисту приватних прав особи, порушення яких відбулося внаслідок кримінально-каранного діяння, що передбачає покладання на обвинувача обов'язку підтримувати й доводити правомірність пред'явленого ним обвинувачення.

Приватне обвинувачення як різновид кримінальної процесуальної діяльності реалізується в рамках спеціальної правової процедури, що дає змогу приватному обвинувачеві висловити власну волю стосовно необхідності притягнення винуватих до кримінальної відповідальності [4, с. 347].

Провадження у формі приватного обвинувачення стосується лише певної категорії кримінальних правопорушень.

Чинне кримінальне процесуальне законодавство зараховує до категорії приватного обвинувачення понад шістдесят складів кримінальних правопорушень. Основною групою злочинних проявів, які належать до кримінальних правопорушень у формі приватного обвинувачення, є кримінальні правопорушення, відповідальність за які передбачена такими нормами Кримінального Кодексу України: ч. 1 ст. 122 (умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження без обтяжуючих обставин), ст. 125 (умисне легке тілесне ушкодження), ч. 1 ст. 126 (умисне завдання удару, побоїв або вчинення інших насильницьких дій, без обтяжуючих обставин), ст. 126-1 (домашнє насильство), ч. 1 ст. 129 (погроза вбивством без обтяжуючих обставин), ст. 132 (розголошення відомостей про проведення медичного огляду на виявлення зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби) тощо. Варто також зазначити, що до кримінальних правопорушень приватного обвинувачення тепер також належать і деякі більш тяжкі кримінальні правопорушення, якщо вони вчинені чоловіком або дружиною потерпілого. Це кримінальні правопорушення, відповідальність за які передбачена такими нормами КК України: ч. 2 ст. 122 (умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження з обтяжуючими обставинами) ч. 2 ст. 126 (побої й мордування з обтяжуючими обставинами, за винятком випадків, якщо такі дії вчинені групою осіб),

ст. 128 (необережне тяжке або середньої тяжкості тілесне ушкодження) тощо [2].

Характерною рисою кримінального провадження у формі приватного обвинувачення за КПК України є те, що прокурор, слідчий, дізнавач у межах своєї компетенції зобов'язані розпочати досудове розслідування, але підставою в цьому випадку є лише заява потерпілого, тобто активна роль належить не прокурору, слідчому, дізнавачу, а особі, яка звертається із заявою про вчинення щодо неї кримінального правопорушення. А отже, заява (повідомлення) потерпілого, зазвичай, є єдиним законним приводом для початку кримінального провадження у формі приватного обвинувачення. [3, с. 155–156].

Кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення не лише розпочинається на підставі заяви потерпілого, проти прав, свобод і законних інтересів якого вчинено кримінальне правопорушення, а й закривається у разі відмови потерпілого, а у випадках, передбачених КПК України, його представника від обвинувачення, що є безумовною підставою для закриття кримінального провадження у формі приватного обвинувачення, окрім кримінального провадження щодо кримінального правопорушення, пов'язаного з домашнім насильством.

Умовою приватного обвинувачення є відшкодування шкоди потерпілому. Питання відшкодування шкоди потерпілому в кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення може здійснюватися на підставі угоди про примирення або без неї.

У ст. 469 КПК України встановлено, що «угода про примирення між потерпілим та підозрюваним чи обвинуваченим може бути укладена у провадженні щодо кримінальних проступків, нетяжких злочинів та у кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення». Але застерігається, що «угода про примирення у кримінальних провадженнях щодо кримінальних правопорушень, пов'язаних з домашнім насильством, може бути укладена лише за ініціативою потерпілого, його представника або законного представника» [1].

Отже, приватним обвинуваченням є твердження про вчинення певною особою діяння, відповідальність за яке передбачена законом України про кримінальну відповідальність, яке висунуте за наявності заяви потерпілого або його законного представника й реалізується в рамках спеціальної правової процедури.

Завдяки такому кримінальному процесуальному інституту як кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення, вітчизняне законодавство зробило крок уперед до індивідуалізації справ кримінального провадження, а Україна в такий спосіб долучилася до європейської практики в подібних справах.

Література

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
2. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
3. Сорока С.О. Окремі аспекти кримінального провадження у формі приватного обвинувачення. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Юридичні науки.* 2014. № 807. С. 154-158.
4. Предместніков О. Потерпілий як сторона обвинувачення в справах приватного обвинувачення. *Форум права.* 2009. № 2. С. 345-349.

УДК 343.61(043.2)

Осадченко І.В., здобувачка вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Лихова С.Я., д.ю.н., професор

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ КЛАСИФІКАЦІЇ ТА КВАЛІФІКАЦІЇ УМИСНОГО ПРОТИПРАВНОГО ЗАПОДІЯННЯ СМЕРТІ ІНШІЙ ЛЮДИНИ

Концепція правової держави завжди пов'язується, перш за все, з ідеями природних невідчужуваних прав людини, з їхнім визнанням, повагою та державною охороною.

Життя людини відповідно до ст. 3 Конституції України є найвищою соціальною цінністю, а в ст. 27 Основного Закону наголошується, що кожна людина має невідчужне право на життя і ніхто не може свавільно позбавити людину життя [1]. Тому кримінальні правопорушення проти життя становлять велику суспільну небезпеку.

Очевидним є те, що питанням кримінально-правової характеристики вбивств як інституту кримінального права приділяється значна увага в теорії кримінального права. Водночас, окремі питання залишаються недостатньо дослідженими або є дискусійними, внаслідок чого спостерігається неоднозначне тлумачення тих чи інших правових норм, і тому постає необхідність поглибленого дослідження відповідного проблемного питання.

Багато галузей права ставлять своїм завданням охорону особистості. У ст. 1 КК України як першочергове завдання кримінального закону визначається правове забезпечення охорони прав та свобод людини і громадянина.

У диспозиції ст. 115 КК України визначається умисне вбивство як умисне протиправне заподіяння смерті іншій людині [2]. Об'єктом цього